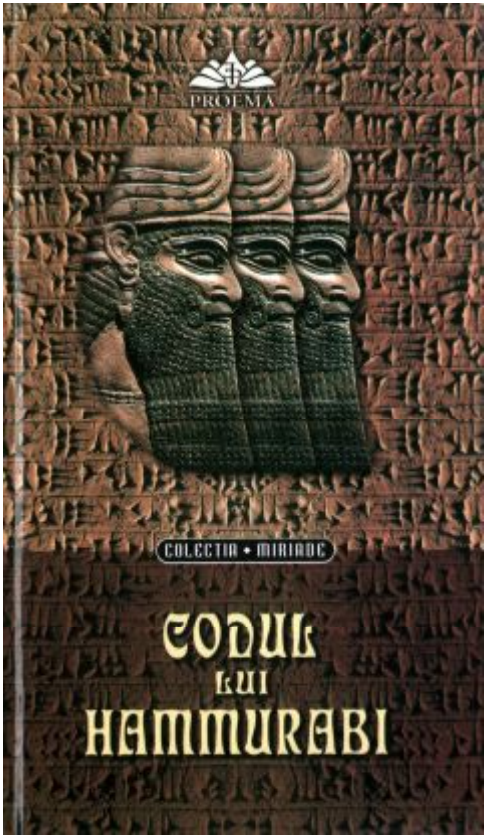
PROEMA
COLECȚIA • MIRIADE
CODUL
LUI
HAMMURABI

Codul lui Hammurabi

Ediţia a II-a revizuită

Traducere de Ovidiu Tămaş

EDITURA PROEMA

2009

După „The Code of Hammurabi" editat de
Dar Al-Ma'mun for Translation and Publishing, 1987 –
Ministry of Information and Culture, Baghdad, Iraq.

© Toate drepturile sunt rezervate Editurii „PROEMA" Reproducerea totală sau parţială, sub orice formă, a conţinutului acestei lucrări este permisă doar cu acordul scris al Editurii Proema.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Codul lui Hammurabi / trad.: prof. dr. Ovidiu Tămaş.
— Baia-Mare: Proema, 2009
ISBN 978-973-8013-79-7
I. Tămaş, Ovidiu (trad.)
34 (354)

COLECŢIA „MIRIADE”

„Umanitatea nu este atât un punct de plecare, cât un rezultat, o operă a inteligenţei şi a interesului uman” – spunea Tudor Vianu.

Colecţia „MIRIADE” îşi propune să prezinte oameni care, prin personalitatea şi gândirea lor, au influenţat timpurile în care au trăit, au lăsat amprente în anumite domenii, contribuind, într-o oarecare măsură, la progresul umanităţii.

Primul volum al colecţiei îl conduce pe cititor pe tărâmurile Mesopotamiei, dându-i întâlnire cu vestitul rege Hammurabi, pământeanul care a conceput primul text juridic sistematizat. Codul cuprindea doar 282 de legi, dar – prin conţinutul lor clar şi precis –, acestea au reglementat şi protejat mediul economic şi social al acelor timpuri, făcând „ca oamenii să prospere".

Prin acest bun cultural oferit întregii umanităţii, regele Hammurabi a influenţat sistemele juridice ale tuturor timpurilor, puterea sa dominant creatoare punându-şi amprenta pe transformările din acest domeniu în secolele ce au urmat.

Cuvânt înainte

Codul lui Hammurabi
un bun cultural
al întregii umanităţi

Primul lucru pe care omul contemporan, omul dicţionarelor enciclopedice, trebuie să-l ştie despre Hammurabi este acela că ilustrul rege al Babylonului a fost cel dintâi mare legiuitor din istoria umanităţii. Hammurabi a trăit între 1728–1686 înainte de Christos, aşadar cu peste patru secole înainte de Moise, al doilea mare legiuitor al lumii, şi cu aproximativ o mie de ani înainte de celebrii legiuitori ai polis-urilor greceşti, Solon sau Lycurg, ca să nu mai vorbim de legiuitorii romani.

După cum se cunoaşte, cu o acribie puţin obişnuită pentru antichitatea îndepărtată, vremea în care a trăit Hammurabi, tot aşa se ştiu şi câteva lucruri esenţiale referitoare la domnia sa. Hammurabi se trăgea dintr-un trib amoreu, de neam semitic, a purtat războaie victorioase în contra Elamului şi Summerului, a supus Assiria şi a transformat-o într-o provincie a regatului său, ajungând să pună stăpânire pe întreaga Mesopotamie şi să întemeieze primul imperiu babilonian. De epoca sa sunt legate şi începuturile

utilizării fierului pentru confecţionarea armelor şi a uneltelor, precum şi redactarea într-o formă definitivă a poemului cosmogonic Enuma Eliş... izvor principal al religiei assiro-babiloniene. Scrierea cuneiformă, considerabil mai veche, şi numită astfel deoarece formele „cui" erau obişnuite prin apăsarea pe o tăbliţă de lut moale cu un băţ de trestie tăiat oblic, a căpătat în vremea lui Hammurabi noi valenţe tehnice şi dimensiuni sacre. Anume, pe atunci a început să se scrie cuneiform şi pe table de piatră, prin săpare. De altfel, unei atari împrejurări datorăm şi transmiterea Codului lui Hammurabi până în zilele noastre: „textul original" se află pe o stelă de marmură neagră, păstrată azi la Muzeul Louvre din Paris.

Dar se poate pune întrebarea: ce ne leagă pe noi, cultura europeană contemporană, de Codul lui Hammurabi? Spre a răspunde la această interogaţie, trebuie să depănăm îndărăt firul istoriei, şi atunci vom da peste conexiuni pe cât de inaparente tot pe atât de relevante. Cultura

europeană contemporană este moştenitoarea antichităţii greco-romane şi, de asemenea, este în esenţa ei de factură creştină. Noi, creştinii, am asimilat în profunzime, cu titlu de Vechi Testament, o serie de scrieri sacre binecunoscute. Regresând în timp pe acest filon comun, putem ajunge până la patriarhul Avraam, cel care poate fi considerat, potrivit lui Mircea Eliade, o veritabilă expresie paradigmatică a credinţei religioase. Or, Avraam, care, după toate probabilităţile, a trăit cu vreo două secole înainte de Hammurabi, venea după cum se ştie din Urul Chaldeii, adică din aceeaşi arie spirituală. Ceea ce l-a determinat pe Avraam să-i părăsească pe ai săi din Ur şi să plece în căutarea Pământului Făgăduinţei în fruntea unui trib întreg a fost, desigur, porunca lui Dumnezeu, manifestată ca o voce interioară a conştiinţei, dar şi monoteismului său deosebit faţă de politeismul babilonian.

O dată stabilită această punte de legătură, prin patriarhii biblici, ne putem explica propagarea unor influenţe spirituale arhaice de adâncime, cu

epicentrul în străvechiul Babylon. Aşa ar fi, de exemplu, mitul potopului, comun babilonienilor şi altor religii străvechi, un diluviu universal trimis pe pământ drept pedeapsă a zeilor, respectiv a lui Dumnezeu, din care scapă cu viaţă doar un singur strămoş legendar, Utnaspiştim la babylonieni, respectiv Noé, împreună cu casa sa. Apoi, templele zigurate, care la Babylon puteau ajunge până la înălţimi impresionante de peste 90 de metri, trebuie să li se fi părut lui Avraam şi celor ce erau cu el un act de teribilă insolenţă la adresa Atotputernicului, amintire istorică devenită ulterior, sub forma legendei Turnului Babylonului, o explicaţie sui generis pentru diversitatea limbilor de pe pământ. Şi similitudinile arhetipale nu se opresc aici.

În ceea ce priveşte mai precis Codul lui Hammurabi, frapează şi alte asemănări. Legile nu vin în mod simplu şi nemijlocit de la oameni, ci sunt date legiuitorului de către puterea divină. Hammurabi nu concepe şi nu scrie el însuşi Codul, ci îl primeşte din mâinile zeului Şamaş,

zeu al luminii şi al dreptăţii, exact la fel cum mai târziu Moise va primi tablele legii chiar din mâinile lui Jahve. Pe de altă parte, în Codul lui Hammurabi există o conştiinţă clară şi surprinzător de „modernă" a scopului uman al Justiţiei, care „trebuie să facă să domnească dreptatea, pentru ca omul tare să nu-l vătămeze pe cel slab" Apoi, ca orice legiuire arhaică, şi Codul lui Hammurabi va conţine sincretic elemente care acoperă toate ramurile de drept, dezvoltate distinct şi ca atare mai târziu, precum: dreptul penal şi procedura penală, dreptul comercial, dreptul familiei etc.

Fără a minimaliza în niciun fel originalitatea şi caracterul avansat al dreptului formulat de către Moise, nu putem omite principiile şi reglementările de drept care au fost enunţate anterior în Codul lui Hammurabi şi care se regăsesc ulterior şi în Pentateuhul lui Moise. Astfel, în Codul lui Hammurabi este statuată aşa-zisa lege a talionului, comprimată în Vechiul Testament în celebra formulă: „ochi pentru ochi şi

dinte pentru dinte" Este preconizat leviratul (femeia rămasă văduvă este luată de soţie de către unul dintre fraţii soţului decedat). Preoţii au în acelaşi timp şi atribuţii judecătoreşti. Procedura judiciară prevede declaraţii de martor şi jurământul părţilor în cauză. Pentru ca o faptă să fie considerată infracţiune, aceasta trebuie să fi fost săvârşită cu premeditare. Pedeapsa corporală este bătaia cu vergile. Adulterul este pedepsit sever, cu pedeapsa capitală. Crima de omor se pedepsea cu moartea, dar, în anumite condiţii, putea fi răscumpărată cu bani. Este prevăzută pedeapsa cu arderea de viu în cazul unor infracţiuni infamante, cum ar fi incestul. Tot în anumite condiţii, sclavii îşi pot redobândi libertatea, iar săracilor de acelaşi neam trebuie să li se acorde credite fără dobândă.

Există, aşadar, o sumedenie de fire nevăzute, care alcătuiesc ţesuturile continue ale culturii universale, din cele mai vechi timpuri până în zilele noastre. Pornind de la vechiul Babylon, în virtutea ideii că istoria începe la Summer şi, după

cum A. Frenkian a studiat amănunţit influenţele Epopeii lui Ghilghameş asupra epopeilor homerice, nu putem să nu menţionăm şi noi, în chip sumar, câteva influenţe ale Codului lui Hammurabi asupra Legii lui Moise şi, prin aceasta, asupra culturii juridice şi morale de pretutindeni, până azi. Totodată, nu putem să nu amintim, cu recunoştinţa cuvenită, străduinţele savanţilor români dedicate scopului de a face cunoscut în cultura noastră acest monument de gândire juridică, începând cu T. Negoiţă, primul traducător în româneşte al Codului lui Hammurabi (Ed. „Fântâna darurilor", Bucureşti, 1933), cu Mircea Eliade şi Constantin Daniel, până la cele din zilele noastre, prin contribuţia cărora vede lumina tiparului ediţia de faţă.

Prof. Dr. Nicolae Iuga

Introducere

Imperiul lui Hammurabi

Hammurabi (1792–1750 Î.H.) a fost cel de-al şaselea domnitor al primei dinastii a Babilonului. A fost bine cunoscut pentru colecţia de legi rămasă de la el, considerată cândva cea mai veche promulgare de legi din istoria omenirii. În timpul celor 42 de ani de domnie, Hammurabi a format unul dintre marile imperii ale străvechii Mesopotamii şi a pus bazele civilizaţiei babiloniene care a prosperat timp de aproape 12 veacuri după moartea sa.

Hammurabi s-a urcat pe tronul Babilonului în anul 1792 Î.H. Şi, curând, a intrat în conflict cu Regatul Larsa din aval, datorită tentativelor sale de a controla râul Eufrat.

După ce a debutat cu câteva succese în 1784 Î.H., el şi-a schimbat direcţia operaţiunilor militare spre nord-vest şi est.

Conflictul s-a reluat în 1763 Î.H. Şi, trei ani mai târziu, Hammurabi reuşea să supună cu desăvârşire Larsa, lucru care i-a dat mână liberă

să se ocupe de rivalii săi din est.

Tot lui Hammurabi i se atribuie readucerea întregii Mesopotamii sub o singură stăpânire.

Reformele lui Hammurabi

Cele mai importante reforme ale lui Hammurabi au fost codul său de legi şi reorganizarea panteonului mesopotamian. Hammurabi a limpezit relaţiile dintre numeroasele zeităţi, stabilind supremaţia lui Marduk, care îmbina trăsături sumeriene şi ale popoarelor arabe. Când a venit la putere, Hammurabi moştenea o tradiţie religioasă scrisă în sumeriană, care devenise limba erudită de la templu. El a tradus-o în akkadiană – limba uzuală seculară şi, în această lucrare, a făcut vechile tradiţii mai compatibile cu cele noi. Aceste reforme au avut un efect unificator asupra cultelor şi tagmelor clericale rivale din imperiu şi au creat o religie preponderent naţională cu sediul la Templul lui Marduk din Babilon.

Unificarea tradiţiilor din imperiul său a fost şi ea o ţintă a codului de legi al lui Hammurabi.

O mulţime de obiceiuri ale pământului existaseră de veacuri, dar acestea nu au fost niciodată scrise în întregime. La vremuri potrivite, anumiţi regi au reafirmat sau amendat unele puncte, potrivite momentului respectiv. Asemenea decrete datează din vechime, din secolul al XXIV-lea Î.H. şi sunt cunoscute în sumeriană şi akkadiană.

Ca şi exemplele mai timpurii, decretul lui Hammurabi este un cod reformator, apărut după cucerire şi înregistrează mai degrabă cazuri particulare decât principii generale. Acesta urmează, de asemenea, un format obişnuit: un prolog, care anunţă că zeii l-au inspirat pe victoriosul rege să instaureze dreptatea pe pământ şi să-i apere pe cei slabi de cei tari, o listă de legi adecvate şi un epilog care descrie binecuvântările pe care legile le vor aduce celor care le respectă şi blestemele care vor cădea asupra celor care încearcă să le schimbe.

În alte privinţe, codul lui Hammurabi este unic. E mult mai cuprinzător şi mai amănunţit decât orice alt exemplu, cu 282 de porunci care reglementează chestiuni penale, familiale, comerciale şi agricole şi dezvăluie mai multe despre societatea contemporană. În plus, Hammurabi şi-a înscris codul său de legi pe o stelă, spre deosebire de obişnuitele seturi de tăbliţe din argilă, instalându-l la Templul lui Marduk din Babilon, astfel încât să slujească drept monument permanent pe timpul domniei sale. Aceasta este, de fapt, semnificaţia istorică a codului, de vreme ce documente juridice ulterioare arată că el nu a fost niciodată aplicat în întregime.

Monumentul

Stela se află acum la Muzeul Louvre din Paris. Este o singură bucată de diorită neagră, înaltă de aproximativ doi metri şi jumătate, a cărei aducere în Babilon trebuie să fi cerut un efort uriaş. În

secolul al XII-lea î.h., coloana a fost dusă de elamiţi ca pradă de război în capitala lor, Susa, şi probabil că atunci au fost şterse mai multe porunci privind tranzacţiile de proprietate. Coloana a fost descoperită în Susa de către orientalistul francez Jean-Vincent Scheil, în 1902.

Codul este scris de jur-împrejurul stâlpului, în coloane cu caractere cuneiforme. Limba este akkadiană.

În partea de sus a feţei principale a coloanei se află o sculptură în relief care îl înfăţişează pe Hammurabi stând în picioare în faţa unui zeu aşezat. Hammurabi poartă o manta şi o cască sumeriană, dar are barba scurtă şi buza superioară rasă ca a amoriţilor. Costumul şi tronul zeului sunt sumeriene; acesta este probabil zeul solar, Shamash, ale cărui atribute includeau puterea supremă a justiţiei. Reprezentări similare ale lui Shamash, cu raze izvorând din umerii săi, o cască etajată şi ţinând un ferăstrău cu care „taie" hotărârile legii, pot fi văzute pe peceţi cilindrice, în colecţia babiloniană a Muzeului Irakului. Pe

stâlpul codului, Shamash ţine ferăstrăul întins spre Hammurabi.

În prologul codului său, Hammurabi se prezintă drept slujitorul lui Shamash, chemat, la fel ca şi Shamash, să ofere dreptate şi lumină ţării. În ciuda faptului de a-l fi promovat oficial pe Marduk, Hammurabi i-a fost personal devotat lui Shamash, aducând îmbunătăţiri altarelor sale în oraşele cucerite.

Reprezentarea lui Hammurabi şi a lui Shamash seamănă foarte bine cu o sculptură din Ur, aflată acum în Muzeul Universităţii din Pennsylvania, Philadelfia (o copie atârnă în sala sumeriană a muzeului irakian), înfăţişându-l pe regele Ur-Nammu stând în picioare în faţa zeului lunar, Sân. În jurul anului 2100 Î.H., Ur-Nammu scosese unul dintre codurile de legi, pe care s-a bazat codul lui Hammurabi. Evident că Hammurabi a vrut să fie menţionat ca un amorit care respectă tradiţia sumeriană.

Codul lui Hammurabi

Când slăvitul Anum, conducător peste Annunaki împreună cu Enlil, stăpânul cerului şi al pământului care împarte destinele lumii, au dat dumnezeiasca stăpânire a atâtor popoare lui Marduk, fiul cel întâi născut al lui Ea, l-a slăvit pe acesta între Igigi, a chemat Babilonul pe slăvitul său nume şi l-a făcut astfel mai mare peste cele patru colţuri ale lumii şi a întemeiat pentru el o împărăţie veşnică, ale cărei temelii sunt bine aşezate precum cerul şi pământul; la acea vreme, Anum şi Enlil m-au chemat pe mine pentru prosperitatea oamenilor pe numele Hammurabi, prinţul respectuos şi temător de Dumnezeu, să fac ca dreptatea să apară pe pământ, să distrug pe cei răi şi păcătoşi, pentru ca cei tari să nu-i poată asupri pe cei slabi şi să mă ridic, într-adevăr, la fel ca şi Shamash, peste poporul întunecat, ca să dau lumină lumii.

Eu, Hammurabi, păstorul chemat de Enlil, care adună laolaltă abundenţa şi plinătatea, care

împlineşte tot lucrul pentru Nippur, „legătura dintre cer şi pământ”, respectuosul prinţ care are grijă de Ekur, capabilul rege, restauratorul Eridului, purificatorul altarului lui Eabzu, cel care a luat cu asalt cele patru colţuri ale lumii, cel care măreşte faima Babilonului, cel care bucură inima lui Marduk, stăpânul său, cel care a împlinit misiunea lui Esagil în toate zilele vieţii lui, regescul moştenitor pe care Sân l-a creat, dătător de bogăţii fără număr pentru Ur, umilul prinţ, profund în rugăciune, aducătorul prosperităţii debordante pentru Ekishshirgal; regele înzestrat cu autoritate, supus lui Shamash dar puternic, întemeietorul Sipparului, cel care îmbracă întunecatul lăcaş al lui Aya în verde frunziş, arhitectul casei lui Ebabbar, care este asemenea lăcaşului ceresc, eroul care a arătat îndurare faţă de Larsa, înnoitorul lui Ebabbar pentru Shamash, sprijinitorul său; stăpânul reînvierii Urukului, furnizorul de ape abundente pentru poporul său, cel care înalţă culmea Eannei, care adună laolaltă bogate provizii pentru Anum şi Ishtar;

protectoarea umbră a pământului, cel care adună laolaltă poporul cel risipit al lui Isin, dătătorul abundenţei depline al casei lui Egalmah; dragonul între regi, servitorul credincios al lui Ilbaba, ctitorul sigur al locaşului lui Kish, cel care împrejmuieşte Emeteursag-ul cu splendori şi înfrumuseţează grandioasele veşminte ale lui Ishtar, supraveghetorul casei lui Harsagkalam; plasa care prinde duşmanul a cărui dorinţă a satisfăcut-o prietenul său Nergal, dătător de superioritate lui Kuthah, cel care încuviinţează toată gloria lui Mishlam; vigurosul bou sălbatic ce însângerează pe duşman, iubitul lui Tutu care aduce bucurie pentru Borsippa, prinţul respectuos neostenit în grija faţă de Ezida; un zeu între regi, înzestrat cu cunoaştere şi înţelepciune. Cel care măreşte turnirul din Dilbat, cel care adună hambarele pline de cereale pentru puternicul Urash, stăpânul, ale cărui podoabe proprii sunt sceptrul şi coroana cu care Mama, înţeleapta zeiţă, l-a investit pe el, cel care a aşezat iconografia lui Kish, bogatul dătător de sfinte sărbători pentru

Nintud; milostivul judecător care a împărţit păşune şi izvor pentru Lagash şi Eridu, care păstrează marile jertfe pentru Eninnu; care îşi stăpâneşte cu putere adversarii, favoritul celei mai mari zeiţe, care împlineşte oracolele lui Hallab, care bucură inima lui Ishtar, prinţul curat la inimă, la ale cărui mâini ridicate în rugăciune priveşte Adad, împăciuitorul inimii eroicului Adad în Bitkarkara, care pune în ordine podoabele lui Eudgalgl; regele dătător de viaţă lui Adad, protectorul casei lui Emarkh; viteazul rege între regi, războinicul căruia nimeni nu-i poate rezista, el care a dăruit viaţă lui Mashkanshabri, cel care dă lui Mishlam să bea din apele abundenţei; conducătorul profund înţelept, care poartă povara guvernării, cel care a ajuns la izvorul înţelepciunii, apărătorul de distrugere al poporului din Malgum, care a aşezat cu fermitate temeliile locuinţelor lor şi îi alimentează cu bunătăţi, spre bucuria lui Ea şi Damgalnunna; cel care face să crească regatul său, care a împărţit jertfe curate pentru totdeauna; primul între regi,

cel care supune pe locuitorii oraşelor de lângă Eufrat din porunca profetică a lui Dagan creatorul său, care a arătat milă poporului din Mari şi Hit; respectuosul prinţ care luminează chipul lui Tishpak şi asigură sfinte sărbători lui Ninazu; care adună laolaltă pe poporul său în suferinţă şi prin lucrarea sa prietenească stabileşte întemeierea sa în mijlocul Babilonului; păstorul poporului ale cărui fapte o mulţumesc pe Ishtar, care o aşază pe Ishtar în Eulmash în mijlocul pieţei din Agade; care face ca adevărul să iasă la iveală, conducând poporul pe calea cea dreaptă, reaşezându-l în bine; înger păzitor pentru Assur, cel care supune rebelii; regele care a făcut să apară calităţile lui Ishtar în Emishmish în Niniveh; respectuosul prinţ profund în rugăciune către zeii cei mari; vlăstarul lui Suma-la-el, puternicul moştenitor al lui Sin-uballit, veşnicul moştenitor, puternicul rege, zeul solar al Babilonului, care face lumina să răsară pe pământul Sumerului şi al Akkadului, regele care, de asemenea, supune cele 4 colţuri ale lumii, preferatul lui Ishtar sunt eu.

Atunci când Marduk mi-a poruncit să aduc dreptatea oamenilor pe pământ, pentru a le permite să aibă o bună conducere, am făcut cunoscute adevărul şi dreptatea în tot pământul ca oamenii să prospere.

La acea vreme:

1

Dacă un om a acuzat pe altul, împovărându-l cu omucidere, iar apoi nu a dovedit-o, acuzatorul va fi ucis.

2

Dacă un om a acuzat pe cineva de vrăjitorie şi apoi nu a dovedit-o, cel acuzat de vrăjitorie va merge la râul sfânt; acesta va păşi în apa sfântă şi dacă râul sfânt îl copleşeşte, acuzatorul său va lua şi va păstra casa lui; dacă râul sfânt îi dovedeşte nevinovăţia şi iese sănătos, cel care la acuzat de vrăjitorie va fi ucis; cel care a păşit în râul sfânt va lua şi păstra casa acuzatorului său.

3–4

Dacă cineva şi-a oferit serviciile pentru a depune mărturie într-un proces în care se judecă

un delict, iar apoi nu şi-a putut dovedi mărturia, dacă acel caz este unul grav, omul va fi ucis.

Dacă şi-a oferit serviciile să depună mărturie într-o reclamaţie cu privire la cereale sau bani, el va rămâne pasibil de pedeapsă în cauza respectivă.

5

Dacă un judecător a condus o cauză judecătorească, a dat o sentinţă, a cerut să fie executată o tăbliţă sigilată, schimbându-şi ulterior hotărârea, judecătorul va fi condamnat pentru a-şi fi schimbat sentinţa şi va plăti de 12 ori suma implicată în acea acţiune judecătorească; apoi, va fi mutat de pe locul său din banca judecătorilor în adunare şi nu va mai sta la procese împreună cu judecătorii.

6

Dacă un om a furat din proprietatea unui zeu sau a unui palat, acel om va fi ucis, iar cel care a primit bunul furat din mâna lui va fi, de asemenea, condamnat la moarte.

7

Dacă cineva cumpără argint sau aur sau sclavi sau sclave sau boi sau oi sau măgari sau orice altceva de la fiul unui om liber sau de la sclavul unui om liber sau le-a primit în custodie pentru a le păstra, fără martori sau contract, omul acela este un hoţ; el va fi ucis.

8

Dacă un om a furat un bou, o oaie sau un măgar sau porc sau o barcă şi dacă acestea sunt proprietatea unui zeu sau dacă sunt proprietatea unui palat, el va trebui să plătească de 30 de ori preţul lor; dacă acestea sunt proprietatea unui iobag, el va trebui să le restituie înzecit. Dacă hoţul nu are posibilităţi să plătească, va fi ucis.

9–13

Dacă un om, din a cărui proprietate s-a pierdut ceva, surprinde bunul său pierdut în stăpânirea unui alt om, dacă omul în ale cărui mâini s-a găsit lucrul său declară „mi l-a vândut cineva; l-am cumpărat cu martori” iar proprietarul obiectului pierdut declară „voi aduce martori care îmi recunosc obiectul pierdut de mine”, dacă

cumpărătorul arată pe vânzătorul ce i l-a vândut şi martorii în faţa cărora l-a cumpărat iar proprietarul obiectului pierdut aduce martori care recunosc acest obiect, judecătorii vor examina declaraţiile lor precum şi pe martorii în faţa cărora s-a făcut vânzarea, iar martorii care recunosc obiectul pierdut vor declara ceea ce ştiu, în faţa unui zeu, şi vânzătorul este considerat hoţ; el va fi ucis. Proprietarul obiectului pierdut îşi va recupera bunul; cumpărătorul va lua banii pe care i-a plătit din casa vânzătorului.

Dacă cumpărătorul nu identifică pe cel care i l-a vândut şi pe martorii în faţa cărora a cumpărat, iar proprietarul obiectului pierdut probează cu martori care recunosc obiectul său, cumpărătorul este un hoţ; el va fi ucis. Proprietarul obiectului pierdut îşi va reprimi lucrul său.

Dacă proprietarul bunului pierdut nu poate aduce martori care să-l recunoască, acesta este un criminal întrucât a calomniat; el va fi ucis.

Dacă, între timp, vânzătorul moare, cumpărătorul va lua de cinci ori valoarea

pretenţiei din cauza respectivă, din casa vânzătorului.

Dacă martorii acelui om nu sunt la îndemână, judecătorii îi vor acorda o perioadă de amânare de până la 6 luni, iar dacă nu şi-a găsit martorii în 6 luni, acel om este un criminal; el va rămâne pasibil de pedeapsă pentru cauza respectivă.

14

Dacă un om răpeşte fiul minor al unui om liber, va fi condamnat la moarte.

15

Dacă un om a lăsat un sclav ori o sclavă de la palat sau un sclav sau o sclavă a unui iobag să scape ieşind pe poarta cea mare, va fi condamnat la moarte.

16

Dacă un om a adăpostit în casa sa un sclav ori o sclavă de la palat sau un iobag, iar apoi nu i-a izgonit la aflarea veştii, stăpânul acelei casei va fi dat morţii.

17–20

Dacă un om a prins un sclav sau o sclavă

fugară, în câmp deschis şi îi dă sănătoşi stăpânului său, stăpânul îi va da doi şekeli de argint.

Dacă sclavul respectiv nu declară numele stăpânului său, el va fi dus la palat; se va stabili realitatea cazului iar sclavul va fi redat stăpânului său.

Dacă omul reţine pe acel sclav în casa sa iar apoi îl păstrează pentru sine, acel om va fi condamnat la moarte.

Dacă sclavul scapă din mâinile celui care l-a prins, omul va face un jurământ pe viaţă în faţa unui zeu spre satisfacţia proprietarului acelui sclav, iar apoi este liber.

21

Dacă un om a intrat prin spargere într-o casă, va fi condamnat la moarte fiind spânzurat în faţa spărturii pe care a făcut-o.

22–24

Dacă un om a comis tâlhărie şi a fost prins, acel om va fi ucis.

Dacă tâlharul nu este prins, omul care a fost

tâlhărit va declara formal, indiferent ce i-a fost luat, în faţa unui zeu, iar oraşul şi primarul, în al cărui teritoriu s-a comis tâlhăria, îi vor înlocui obiectul furat.

Dacă cel pierdut este însuşi proprietarul, oraşul şi primarul vor plăti un maneh de argint familiei sale.

25

Dacă a izbucnit un incendiu în casa unui om iar cel care a mers să-l stingă s-a lăcomit, luând un obiect aparţinând proprietarului casei, acel om va fi aruncat în foc.

26

Dacă un curier sau pescar, cărora li s-a dat poruncă să plece într-o misiune din partea regelui, nu s-au dus sau au angajat un înlocuitor trimiţându-l în locul lor, curierul sau pescarul vor fi ucişi; omul care îi va denunţa va lua şi va păstra casa acelora.

27

Dacă ogorul sau plantaţia unui curier sau a unui pescar, care este luat prizonier din armata regelui,

au fost date ulterior altuia care îndeplineşte serviciile sale, în cazul în care acela se întoarce ajungând din nou în oraşul său, îi vor reda ogorul şi plantaţia şi el îşi va relua slujba.

28–29

Dacă un curier sau pescar, luat prizonier din forţele armate ale regelui, are un fiu în stare să îi împlinească slujba, ogorul şi plantaţia îi vor fi date lui şi el va prelua serviciul tatălui său.

Dacă fiul acestuia este minor şi nu este în stare să împlinească slujba tatălui său, o treime din ogor şi plantaţie vor fi date mamei sale pentru el, iar mama va trebui să-l crească.

30–31

Dacă, fie un gonaci ori un pescar, şi-a abandonat pământul, plantaţia şi casa sa, din cauza serviciului său şi pleacă, şi un altul după aceea a ocupat pământul, plantaţia şi casa sa şi îi îndeplineşte serviciul său pe 3 ani, dacă el se întoarce şi îi va cere pământul, plantaţia şi casa sa, nu-i vor fi date lui; cel care îl ocupă şi îi execută serviciul va îndeplini el însuşi asta.

Dacă pleacă doar pentru un an şi se întoarce, pământul, plantaţia şi casa lui îi vor fi date lui şi el însuşi va executa serviciul său.

32

Dacă, fie un gonaci ori un pescar, care este ţinut captiv într-o misiune a regelui, are avere şi un negustor l-a eliberat pe bani şi astfel el a putut să se întoarcă în oraşul său, dacă nu are avere pentru a fi răscumpărarea sa, în casa sa, el va fi răscumpărat prin bani ai templului oraşului său; dacă nu sunt posibilităţi pentru răscumpărarea lui la templul din oraşul său, palatul îl va răscumpăra. Pământul său, plantaţia sa şi casa lui nu vor fi date pentru răscumpărarea sa.

33

Dacă un ofiţer care recrutează ori un subofiţer strânge dezertori sau a acceptat şi trimite un om angajat ca înlocuitor pentru o misiune a regelui, acel ofiţer recrutant sau adjutant va fi condamnat la moarte.

34

Dacă un ofiţer recrutant sau un subofiţer ia orice

lucru de la un gonaci, îl asupreşte pe gonaci, închiriază serviciile unui gonaci, îl lasă pe gonaci în puterea unui om mare într-un proces ori îi ia darul pe care regele i l-a dat gonaciului, acel ofiţer recrutant sau subofiţer va fi dat morţii.

35–36

Dacă un om cumpără, de la un gonaci, o vită ori o oaie, pe care regele i-a dat-o el pierde banii.

Pământul, plantaţia şi casa unui gonaci, a unui pescar şi a unui plătitor de chirie nu sunt de vânzare.

37–40

Dacă un om cumpără pământul, plantaţia ori casa unui gonaci, a unui pescar sau a unui plătitor de rentă, tăbliţa lui va fi spartă şi el îşi va pierde banii; pământul, plantaţia ori casa vor reveni proprietarului lor.

Un gonaci, un pescar sau un plătitor de rentă nu va încredinţa vreo parte a pământului, plantaţiei sau casei sale în scris soţiei ori fiicei şi nu le va da lor pentru titlul său.

El poate să încredinţeze, în scris, orice parte din

pământ, plantaţie sau casă, pe care ar putea să o cumpere ori căpăta, soţiei ori fiicei şi ar putea să o dea pentru titlul său.

O preoteasă, un negustor ori un deţinător străin de pământ ar putea să-şi vândă pământul, plantaţia ori casa; cumpărătorul va putea executa lucrul ogorului, plantaţiei ori casei pe care o cumpără.

41

Dacă un om primeşte pământul, plantaţia ori casa unui gonaci, a unui pescar sau a unui plătitor de rentă în schimb pentru alt pământ şi a plătit pentru a echivala schimbul, gonaciul, pescarul ori plătitorul de chirie se va reîntoarce la pământul, plantaţia ori casa lui şi va lua şi păstra plata suplimentară care i-a fost dată lui.

42–43

Dacă un om a primit un pământ pentru cultivare şi apoi el nu a semănat cereale pe ogor, îl vor condamna pe el că nu a făcut toată munca necesară şi el va da cereale corespunzător

recoltelor obţinute de vecinii săi proprietarului pământului.

Dacă nu a cultivat ogorul, ci l-a lăsat nefolosit, el va da cereale conform recoltelor strânse de vecinii săi proprietarului pământului şi va ara pământul pe care l-a lăsat nelucrat şi îl va grapa şi îl va reda proprietarului pământului.

44

Dacă un om a primit un pământ nefolosit pentru 3 ani pentru a-l lucra şi el a fost leneş şi nu a lucrat pământul, în al patrulea an el va ara pământul, săpa şi grăpa şi îl va reda proprietarului de pământ; el va plăti 10 „gur” de cereale pentru fiecare „bur” de pământ.

45–47

Dacă un om a dat pământul său în chirie unui cultivator şi ulterior primeşte chiria pentru pământul său, şi după aceea Adad îl inundă ori un potop (flux) l-a dus departe, pierderea va fi cea a cultivatorului.

Dacă el nu primeşte chiria pentru pământul său indiferent dacă a dat pământul în schimb pentru o

jumătate sau o treime din recoltă, cultivatorul şi proprietarul pământului vor împărţi cerealele, care vor fi culese de pe ogor în proporţia fixată conform înţelegerii.

Dacă cultivatorul stabileşte că va cultiva din nou ogorul, deoarece nu şi-a acoperit cheltuielile în anul anterior, proprietarul pământului nu-l va refuza; cultivatorul său va cultiva pământul şi la recoltare va lua cereale conform contractului său.

48

Dacă un om face o datorie şi Adad inundă ogorul său ori fluxul i-a dus departe solul sau altceva, dacă cerealele nu răsar pe pământ din lipsă de apă, în acel an el nu va da nicio cereală creditorului său; el va şterge termenii înscrişi pe tăbliţa sa şi nu va plăti dobândă pentru acel an.

49–52

Dacă un om a luat bani de la un negustor şi i-a dat un pământ pregătit pentru cereale şi susan negustorului şi a stabilit „lucrează ogorul şi culege-l, ia şi păstrează cerealele ori susanul, care ar putea creşte”; dacă un cultivator cultivă cereale

ori susan pe ogorul acela, la recoltare proprietarul pământului este acela care va lua cerealele sau susanul care ar creşte pe ogor şi ar da cereale în schimbul banilor pe care i-a primit de la negustor, iar dobânda pe aceştia şi cheltuielile cultivatorului către negustor.

Dacă el a lăsat un pământ cultivat cu cereale sau susan, proprietarul pământului este cel care va lua cerealele ori susanul care ar putea răsări pe ogor şi va plăti banii şi dobânda pe acestea negustorului.

Dacă el nu are banii să-i restituie, el va da cereale ori susan negustorului, până la valoarea banilor pe care i-a primit de la negustor şi dobânda pe aceştia la o rată în raport cu ordonanţele regelui.

Dacă cultivatorul nu cultivă cereale sau susan pe ogor, el nu va modifica contractul.

53–54

Dacă un om a fost leneş în menţinerea hotarului pământului său şi nu a păstrat hotarul şi apoi s-a produs o spărtură în hotarul său, şi astfel el a lăsat

apele să ducă pământul, omul în a cărui hotar s-a produs spărtura va înlocui cerealele, pe care el le-a lăsat să se piardă.

Dacă el nu este în stare să înlocuiască cerealele şi bunurile sale vor fi vândute şi deţinătorii de terenuri cu apă, cărora apele le-a dus departe susanul, vor împărţi suma astfel obţinută.

55–56

Dacă un om a deschis şanţul său de irigaţie, a fost neatent şi astfel a lăsat apele să poarte departe mâlul pe ogorul vecinului său, el va plăti cerealele corespunzător cu valoarea recoltei pe care vecinul său a adunat-o.

Dacă omul a eliberat apele şi astfel a lăsat să ducă lucrările de pe ogorul vecinului său el va plăti 10 „gur” de cereale pentru fiecare „bur” de pământ.

57–58

Dacă un păstor nu a făcut o înţelegere cu proprietarul pământului să-i lase oile să pască iarba, împuşcă şi lasă oile să pască păşunea fără consimţământul proprietarului pământului,

stăpânul pământului va secera pământul său; păstorul care şi-a lăsat oile să pască pe păşune fără consimţământul proprietarului va da pe deasupra şi mai ales 20 „gur” de cereale pentru fiecare „bur” de pământ proprietarului de pământ.

Dacă, atunci când oile se întorc de la adăpat, funia care închide ţarcul este scoasă prin poarta mare, păstorul şi-a pus oile pe pământ şi astfel a lăsat oile să pască păşunea, păstorul va fi pus să păzească pământul pe care a lăsat oile să se hrănească şi la recoltare el va plăti 60 „gur” de cereale pentru fiecare „bur” de pământ proprietarului pământului.

59

Dacă un om a tăiat un copac de pe plantaţia unui alt om, fără încuviinţarea proprietarului plantaţiei, el va plăti 1/2 manch de arginţi.

60–63

Dacă un om a lăsat pământul său unui grădinar să pregătească o plantaţie şi grădinarul a pregătit plantaţia, el va sădi copaci pe plantaţie timp de 4

ani; în al cincilea an, proprietarul plantaţiei şi grădinarul vor împărţi profiturile în proporţii; proprietarul plantaţiei va alege şi va lua cota sa.

Dacă grădinarul nu a pregătit tot pământul şi a lăsat o parte pustie, ei vor socoti partea nelucrată în cota sa.

Dacă el nu a pregătit terenul, care i-a fost dat ca şi plantaţie, dacă este un teren arabil, grădinarul va plăti chirie pentru pământ pentru anii care a fost lăsat nelucrat conform cu valoarea recoltei adunată de vecinii săi şi el va presta munca necesară pe teren şi-l va reda stăpânului pământului.

Dacă pământul este un pământ nelucrat, el va presta munca necesară pe teren, va reda proprietarului pământul şi va plăti 10 „gur” de cereale pentru fiecare „bur” de pământ pentru un an de zile.

64–65

Dacă un om a lăsat plantaţia unui grădinar pentru ca să o fertilizeze, grădinarul, atât timp cât va ocupa plantaţia, el va da două treimi din ce

produce pe plantaţie proprietarului plantaţiei, el însuşi va lua o treime.

Dacă grădinarul nu a fertilizat plantaţia şi astfel a diminuat producţia, grădinarul va plăti chirie pentru plantaţie proprietarului până la valoarea recoltelor culese de vecinii săi şi va înapoia plantaţia proprietarului.

A

Dacă un om a luat bani de la un negustor şi negustorul său i-a cerut plata acestora şi el nu are nimic altceva ce să-i dea, dacă el îi dă plantaţia după fertilizare negustorului şi îi declară: „la şi ţine astfel încât multe curmale pot fi culese de pe proprietate pentru bani”, acel negustor nu va fi de acord; este proprietarul plantaţiei cel care va lua curmalele care s-ar putea culege de pe plantaţie şi îi va plăti negustorului banii şi dobânda pentru aceştia conform tăbliţei sale, şi proprietarul plantaţiei este cel care va lua surplusul de curmale care ar putea fi culese de pe plantaţie.

B[1]

[1] Lipsesc părţi din text (în mai multe cazuri, n. tr.).

Dacă un om doreşte să-şi construiască o casă şi vecinul său (...)

C

(...) el nu-i va acorda preţul său.

Dacă el insistă în a da cereale, bani sau alte bunuri pentru proprietatea unei case, o datorie fiind o parte din casa vecinului pe care o va cumpăra el; el va pierde indiferent ce-a dat; casa va reveni proprietarului ei. Dacă acea casă nu are datorii, el poate să o cumpere; el poate să dea cereale, argint ori bunuri pentru casă.

D

Dacă un om construieşte pe pământul pustiu al vecinului său fără consimţământul vecinului său, el pierde casa pe care a construit-o; pământul nelucrat va reveni proprietarului său (...)

E

Dacă un om lasă o casă unui om pentru un an şi omul ocupând-o şi-a plătit chiria în întregime pe un an, în bani, proprietarului, dacă proprietarul a cerut apoi chiriaşului să plece înainte de expirarea termenului său, pentru că i-a cerut chiriaşului să

plece din casa sa înainte de expirarea termenului, el pierde banii pe care locatarul i-a plătit lui.

(...) şekel (...)

G

(...) stăpânul casei va repara casa ruinată. Dacă vreun bun este pierdut stăpânul casei va înlocui pentru locatar orice lucru aparţinător, care a fost pierdut. Dacă (...)

H

Dacă un om, la care casa vecinului a ajuns o ruină ori a cărui pământ vecinul l-a lăsat pustiu, i-a spus proprietarului ruinei: „repară casa ta ruinată; oamenii se vor căţăra peste casa ta ruinată la mine” sau dacă el a spus proprietarului pământului nelucrat: „curăţă pământul tău pustiu; oamenii vor sparge casa mea dinspre pământul părăsit”; dacă el a făcut o declaraţie formală şi a prevăzut că proprietatea lui s-a pierdut prin căţărarea dinspre casa ruinată sau că proprietatea lui a fost furată prin acea spărtură (...)

J

(...) pământul (...) casa (...) banii (...)

K

(...) îi vor fi predate lui (...)

L-M

Dacă un negustor a dat în împrumut cereale, el poate lua 100 „sila” de cereale drept dobândă pe un „gur”, dacă a dat în împrumut argint, el poate lua 1/6 şekel, 6 boabe de 0,065 gr. Drept dobândă pentru un şekel de argint.

Dacă un om care a ridicat un împrumut nu are argint să-l dea înapoi, dar are cereale pentru dobânda la rată conform ordonanţelor regelui; însă dacă negustorul a crescut dobânda cam cu 100 „sila” de cereale pe un „gur” ori peste 1/6 şekel, 6 boabe pe un şekel de argint şi l-a luat, el pierde tot ce a dat în împrumut.

N-Q

Dacă un negustor a dat în împrumut cereale ori argint şi apoi a luat dobândă pentru tot atât de multe cereale sau argint cât a împrumutat, cerealele sau argintul nu vor (...)

Dacă un negustor a dat cereale şi argint în

împrumut şi n-a luat capitalul, dar ia dobândă pentru tot atât de multe cereale ori argint cât a împrumutat, chiar dacă ulterior el nu a produs atât de multe cereale sau argint cât a primit spre a fi scăzute şi nu a scris o tăbliţă suplimentară sau a adăugat apoi creşterile la suma principală, acel negustor trebuie să dubleze atâtea cereale şi argint câte a luat şi să le restituie.

Dacă un negustor a dat cu împrumut cereale sau argint şi atunci când le-a împrumutat a dat argintul cu greutatea mai uşoară ori cerealele cu măsura mai uşoară, iar atunci când le-a primit, a primit argintul cu greutatea mai mare sau grâul cu măsura mai mare, acel negustor pierde ceea ce a primit.

Dacă un negustor a dat cu împrumut cereale sau argint fără martori sau contract, el pierde orice ar fi dat.

R

Dacă un om a primit cereale sau argint de la un negustor şi nu are cereale sau argint să le restituie, dar are bunuri, el poate da orice ar fi în posesia sa

negustorului în faţa martorilor atunci când poate să aducă; negustorul nu va refuza, ci va accepta.

S

(...) el a venit (...) ca şi (...)

T

(...) el va fi dat morţii.

U

Dacă un om a dat argint unui alt om pentru un parteneriat, ei vor împărţi proporţional profitul sau pierderea, înaintea unui zeu.

V& 100–103

Dacă un negustor a dat argint unui agent pentru a face comerţ şi l-a trimis în călătorie, iar apoi agentul a cheltuit banii pe care el (negustorul) i-a încredinţat lui pentru călătorie, dacă el percepe un profit acolo unde a plecat, el va trebui să înregistreze atâta profit pe bani cât a primit şi ei vor trece în socoteală zilele de călătorie şi acesta va plăti negustorului său.

Dacă el nu percepe profit acolo unde a plecat, atunci agentul va trebui să dubleze argintul pe care l-a luat şi să-l restituie negustorului.

Dacă negustorul dă bani agentului pentru avantaj reciproc, iar acesta are o pierdere acolo unde s-a dus, el va restitui întreaga sumă de bani negustorului.

Dacă un duşman îl face să se debaraseze de orice ar transporta în timp ce se află în călătorie, agentul poate depune un jurământ pe viaţă, în faţa unui zeu, el va fi liber să plece.

104–105

Dacă un negustor a dat grâu sau lână ori ulei sau orice alte bunuri unui agent spre a fi vândute cu amănuntul, agentul va înregistra banii primiţi pentru ele şi îi va preda negustorului; agentul va lua o tăbliţă sigilată pentru banii pe care îi va da negustorului.

Dacă agentul este neglijent şi nu ia o tăbliţă sigilată pentru banii pe care i-a dat negustorului, banii neînregistraţi pe o tăbliţă sigilată nu vor fi puşi la socoteală.

106–107

Dacă un agent a luat bani de la un negustor şi contestă primirea lor în faţa negustorului,

negustorul îl va condamna pe agent în faţa unui zeu şi al martorilor că a luat banii şi agentul va da comerciantului de trei ori cât a luat.

Dacă comerciantul a dat credit unui agent şi agentul îi dă tot ce i-a dat negustorul şi negustorul contestă primirea a orice i-a dat agentul, acel agent va condamna pe comerciant în faţa unui zeu şi a martorilor iar negustorul, pentru că a contestat primirea acestora faţă de agentul său, va da de şase ori agentului orice a luat.

108

Dacă o berăreasă nu acceptă cereale drept plată pentru băutură, ci acceptă argint cu măsura grea sau dacă reduce valoarea berii date faţă de valoarea cerealelor primite, femeia va fi condamnată şi aruncată în apă.

109

Dacă criminalii se adună laolaltă în casa unei berărese şi ea nu-i prinde pe criminali şi nu-i duce cu forţa la palat, acea berăreasă va fi omorâtă.

110

Dacă o preoteasă sau o înaltă preoteasă, care nu

locuieşte într-o mănăstire, deschide o berărie sau intră într-o berărie ca să bea, acea femeie va fi arsă.

111

Dacă o berăreasă a dat pe credit 60 „sila” de băutură inferioară la recoltă ea va lua 50 „sila” de cereale.

112

Dacă un om este angajat într-o călătorie comercială şi a dat argint sau aur sau pietre preţioase ori alte bunuri din stăpânirea sa unui alt om şi le-a încredinţat lui pentru a fi transportate la destinaţie, dacă acel om nu a trimis ceea ce i-a fost încredinţat lui, acolo unde trebuiau transportate, ci le ia şi le păstrează, proprietarul mărfurilor încredinţate îl va condamna pe acel om că nu a trimis ceea ce i-a fost încredinţat, şi acel om va da de 5 ori tot ceea ce i-a fost încredinţat proprietarului mărfurilor.

113–116

Dacă un om are pretenţii la cereale sau argint faţă de un alt om, şi apoi ia cereale fără ştiinţa

proprietarului cerealelor dintr-o ladă sau dintr-un depozit, omul acela va fi condamnat că a luat cerealele fără ştirea proprietarului cerealelor din ladă sau dintr-o arie, şi el va da atâtea cereale câte a luat şi pierde tot ce a dat cu împrumutul.

Dacă un om nu are pretenţie faţă de un alt om la cereale şi argint şi ia o persoană drept gaj, pentru fiecare gaj el va plăti o treime de „maneh" de argint.

Dacă un om are pretenţie la cereale sau argint de la un alt om şi a luat o persoană de la el drept gaj, şi respectiva persoană moare de o moarte naturală în casa celui care a luat-o drept gaj, cazul acela nu reprezintă cauză pentru o acţiune judecătorească.

Dacă o persoană sechestrată moare în casa celui care l-a luat drept gaj, în urma unor lovituri sau pentru că a fost maltratat, proprietarul persoanei sechestrate îl va condamna pe negustor, iar dacă persoana sechestrată este fiul unui om liber, fiul lui va fi dat morţii sau, dacă este sclavul unui om liber, el va plăti o treime de măsură de argint şi

pierde tot ce a dat cu împrumut.

117–119

Dacă un om a ajuns pasibil de a fi arestat din cauza unui contract şi şi-a vândut soţia, fiul ori fiica ori le-a dat în robie, pe 3 ani, ei vor lucra în casa celui care i-a cumpărat sau luat în robie; în al patrulea an li se va garanta eliberarea.

Dacă acesta dă un sclav sau o sclavă în robie, negustorul va lăsa să treacă perioada de răscumpărare şi-l va vinde: el sau ea nu vor fi revendicaţi.

Dacă un om a devenit pasibil de arest din cauza unei convenţii şi îşi vinde sclava care i-a născut fii, proprietarul sclavei va plăti banii pe care negustorul i-a dat pentru ea şi îşi va răscumpăra sclava.

120

Dacă un om şi-a depozitat cerealele pentru a fi stocate într-o ladă în casa unui alt om şi în hambar se produce o pierdere, fie că proprietarul casei a deschis lada şi a luat cerealele ori fie că el neagă deplin depozitarea cerealelor care au fost lăsate în

casa lui, proprietarul cerealelor va declara în mod formal în faţa unui zeu posesia cerealelor şi proprietarul casei trebuie să dubleze cantitatea de cereale care au dispărut şi să le dea proprietarului cerealelor.

121

Dacă un om şi-a depozitat cerealele în casa unui alt om, el va plăti anual 5 „sila” de cereale pentru fiecare „gur” de cereale pentru închirierea lăzii.

122–123

Dacă un om doreşte să dea argint sau aur sau orice altceva unui alt om spre păstrare în custodie, el va arăta martorilor tot ceea ce dă, va încheia un contract şi astfel le va da spre păstrare.

Dacă el le-a dat spre păstrare în custodie fără martori la un contract şi aceia cu care le-a dat neagă, cazul acela nu reprezintă cauză pentru acţiune.

124–126

Dacă un om a dat spre păstrare unui alt om argint sau aur sau orice altceva, în faţa martorilor iar acesta nu recunoaşte, el va fi condamnat şi va

trebui să dubleze ceea ce a negat şi să-i dea lui.

Dacă omul a dat spre păstrare ceva ce îi aparţine şi ceva ce îi aparţine lui împreună cu ceva ce îi aparţine proprietarului casei au fost apoi pierdute, de unde el le-a dat, fie prin spargere sau cătărare în casă, stăpânul casei care a fost neglijent şi a pierdut orice i-a fost dat lui spre păstrare, va repara şi restitui proprietarului; stăpânul casei va continua să caute tot ceea ce îi aparţine şi i-a fost pierdut şi el le va lua de la cel care le-a furat.

Dacă niciunul din lucrurile care îi aparţin nu s-au pierdut, dar omul declară: „Ceva din ceea ce îmi aparţine s-a pierdut” şi acuză pe stăpânul domeniului, acesta va declara formal, în faţa unui zeu, că nimic din ceea ce îi aparţine nu s-a pierdut, şi acela va trebui să dubleze orice a reclamat şi să le dea stăpânului domeniului.

127

Dacă un om a făcut să fie arătată cu degetul o înaltă preoteasă sau o femeie căsătorită şi apoi nu a dovedit ceea ce a spus, el va fi biciuit în faţa judecătorilor şi va fi ras pe jumătate din cap.

128

Dacă un om a luat o femeie de soţie şi nu a făcut un contract, acea femeie nu-i este nevastă.

129

Dacă o femeie căsătorită este prinsă stând culcată cu un alt bărbat, ei vor fi legaţi şi aruncaţi în apă; dacă soţul ei doreşte să o lase pe soţia sa în viaţă, atunci regele va lăsa pe sluga sa în viaţă.

130

Dacă un bărbat a oprit ţipetele unei femei căsătorite, care n-a cunoscut bărbat, ci locuieşte în casa tatălui ei, şi s-a culcat apoi pe sânul ei şi a fost prins, acel om va fi condamnat la moarte; femeia aceea va pleca liberă.

131–132

Dacă soţul unei femei măritate a acuzat-o, dar ea nu a fost prinsă stând culcată cu un alt bărbat, ea va face un jurământ pe viaţă, în faţa unui zeu, şi se va întoarce la casa ei.

Dacă o femeie măritată a fost arătată cu degetul din cauza unui alt bărbat, dar ea nu este prinsă stând culcată cu acela, ea va intra în râul sfânt

pentru soţul ei.

133–135

Dacă un bărbat pleacă de acasă şi în casă există strictul necesar, soţia lui atâta timp cât soţul ei este absent, se va păstra curată; ea nu va intra în casa unui alt bărbat.

Dacă acea femeie nu şi-a păstrat castitatea şi intră în casa unui alt bărbat, ea va fi condamnată şi aruncată în apă.

Dacă un bărbat a plecat de acasă şi în casă nu există strictul necesar, soţia lui poate să intre în casa unui alt bărbat; acea femeie nu va primi nicio pedeapsă.

Dacă bărbatul pleacă de acasă şi în casă nu există strictul necesar pentru întreţinere, şi înainte ca el să se întoarcă soţia lui intră în casa unui alt bărbat iar apoi îi naşte fii, dacă soţul ei se întoarce ulterior şi ajunge în oraşul său, acea femeie se va întoarce la soţul ei; iar fiii îşi vor urma taţii respectivi.

136

Dacă un bărbat şi-a abandonat oraşul şi

hoinăreşte, iar după plecarea lui, nevasta sa intră în casa unui alt bărbat, dacă acel om se întoarce şi îşi găseşte nevasta, deoarece şi-a urât oraşul şi a fugit din el, soţia fugarului nu se va întoarce la soţul ei.

137

Dacă un bărbat este hotărât să divorţeze de o soră laică care i-a născut fii sau de o preoteasă care i-a dat fii, i se va da zestrea şi i se va dărui o jumătate de parte de teren semănat sau de bunuri, iar ea va trebui să-şi crească fiii; iar după ce şi-a crescut fiii i se va da o parte ca şi aceea a unuia dintre moştenitori din tot ceea ce i s-a dat pentru fiii ei, şi se poate căsători cu un soţ pe placul inimii.

138–140

Dacă un bărbat vrea să divorţeze de prima soţie care nu i-a născut băieţi, el îi va da bani în valoarea darului ei de nuntă şi îi va recunoaşte zestrea pe care a adus-o din casa tatălui ei şi astfel va divorţa de ea.

Dacă nu există darul de nuntă al miresei, el îi va

da un „maneh” de argint ca bani de divorţ.

Dacă el este iobag, îi va da o treime de „maneh” de argint.

141

Dacă o femeie căsătorită care locuieşte în casa unui bărbat, este hotărâtă să plece şi persistă să se comporte prosteşte, pierzându-şi casa şi umilindu-şi soţul, ea va fi condamnată, şi dacă soţul ei declară apoi că vrea să divorţeze, el poate divorţa de ea; nu i se va da nimic ca bani de divorţ la plecare. Dacă soţul ei declară că nu vrea să divorţeze, acesta se poate căsători cu altă femeie; femeia aceea va locui ca şi sclavă în casa soţului ei.

142–143

Dacă o femeie îşi urăşte bărbatul şi declară: „Nu vei avea parte de mine”, faptele cazului ei vor fi stabilite în zona ei şi dacă s-a păstrat neprihănită şi nu are păcate, în timp ce soţul ei îi umblă aiurea şi astfel umilind-o foarte tare, acea femeie nu va fi pedepsită; ea îşi poate lua zestrea şi să meargă la casa tatălui ei.

Dacă nu s-a păstrat neprihănită, ci s-a dat să

umble aiurea, îşi va pierde casa şi astfel îşi va umili soţul, acea femeie va fi aruncată în apă.

144–145

Dacă un om s-a căsătorit cu o preoteasă şi acea preoteasă i-a dat o sclavă bărbatului ei, şi apoi a adus fii pe lume, dacă acel om se hotărăşte să se căsătorească cu o soră mireană, acelui om nu i se va permite să facă lucrul acesta; el nu se va căsători cu o soră mireană.

Dacă un bărbat s-a căsătorit cu o preoteasă şi aceasta nu i-a dăruit fii, şi astfel el se hotărăşte să se căsătorească cu o soră mireană, acel bărbat se poate căsători cu o soră mireană, şi să o ia la casa lui; acea soră mireană nu se va face egală cu preoteasa.

146–147

Dacă un bărbat s-a căsătorit cu o preoteasă şi ea i-a adus o sclavă soţului ei şi aceasta naşte fii, dacă apoi această sclavă umblă să se facă egală cu stăpâna ei, deoarece i-a născut fii stăpânei sale, ea nu va fi vândută; stăpâna poate să pună semnul de sclav pe ea şi poate să o considere alături de

celelalte sclave.

Dacă nu i-a născut fii, stăpâna ei poate să o vândă.

148–149

Dacă un bărbat se căsătoreşte cu o soţie şi malaria o atacă, şi el hotărăşte să se căsătorească cu altă femeie, el se poate căsători cu ea. El nu va divorţa de soţia care a fost atacată de malarie; aceasta va locui în casa pe care el a construit-o, şi el va continua să o ţină pe ea atâta timp cât ea trăieşte.

Dacă acea femeie nu este de acord să locuiască în casa soţului ei, el îi va restitui zestrea pe care ea a adus-o din casa tatălui ei şi astfel ea va fi liberă să plece.

150

Dacă un bărbat a acordat un pământ, o plantaţie, o casă ori averea pe soţie şi a făcut o tăbliţă sigilată pentru ea, după moartea soţului ei fiii ei nu vor avea pretenţii împotriva ei; mama va încredinţa averea ei fiului pe care îl iubeşte. Ea nu o va da altei persoane.

151–152

Dacă o femeie care locuieşte în casa unui bărbat ca şi soţie îl determină pe soţul ei să facă un contract garantând că niciun creditor al soţului ei nu o va folosi şi face să fie executată o tăbliţă în acel scop, apoi, dacă bărbatul a făcut o datorie înainte de căsătoria cu acea femeie, creditorul său cu siguranţă nu o va folosi pe soţia sa. Ori, dacă acea femeie face o datorie înainte de a intra în casa bărbatului, creditorul ei nu se va folosi de soţul ei.

Dacă datoria a fost făcută de ei după ce acea femeie a intrat în casa bărbatului amândoi vor trebui să-i dea satisfacţie creditorului.

153

Dacă o femeie a cauzat moartea soţului ei pentru un alt om, acea femeie va fi trasă în ţeapă.

154

Dacă un bărbat trăieşte în incest cu fiica lui, omul acela va fi alungat din oraş.

155–156

Dacă un bărbat a ales o mireasă pentru fiul său şi fiul său a cunoscut-o trupeşte şi dacă, după

aceea, el însuşi se culcă pe sânul ei şi este prins, acel om va fi legat şi aruncat în apă.

Dacă bărbatul a ales o mireasă pentru fiul său şi fiul său nu a cunoscut-o trupeşte, şi el însuşi se culcă pe sânul ei, el va plăti acesteia 1/2 „maneh” de argint şi îi va restitui în bune condiţii tot ce ea a adus de la casa tatălui ei şi se poate căsători cu un bărbat după pofta inimii.

157

Dacă un bărbat după moartea tatălui său se culcă cu mama sa, amândoi vor fi arşi.

158

Dacă un bărbat după moartea tatălui său este prins cu nevasta şefului său, care este mamă a unor fii, acel om va fi expulzat din domeniul tatălui său.

159–161

Dacă un bărbat care a adus un cadou în casa socrului său, dând un dar de nuntă, a umblat apoi după o altă femeie şi îi spune socrului: „Nu-ţi voi lua fiica de nevastă”, tatăl fetei va lua şi păstra tot ce i-a fost adus.

Dacă un bărbat a adus un dar în casa socrului său sau a dat un dar de nuntă, iar tatăl fetei declară: „Nu-ţi voi da fiica de soţie”, acesta trebuie să dubleze tot ce i-a fost adus şi să le restituie.

Dacă un bărbat a adus un dar în casa socrului său şi a dat un dar de nuntă, şi apoi prietenul său l-a ponegrit, dacă socrul declară viitorului soţ despre soţia sa: „Nu te vei căsători cu fiica mea”, el trebuie să dubleze şi să restituie tot ce i-a fost adus; iar prietenul lui nu se va căsători cu soţia lui.

162

Dacă un bărbat şi-a luat nevastă şi aceasta ia născut fii, iar apoi acea femeie a murit, tatăl ei nu va avea pretenţii la zestre, de la el, zestrea aparţinând fiilor ei.

163–164

Dacă un bărbat s-a căsătorit cu o femeie şi aceasta nu i-a dăruit fii, iar acea femeie a murit apoi, dacă socrul îi dă înapoi darul de nuntă, pe care acel bărbat l-a adus în casa socrului său, soţul

nu va avea pretenţie la zestrea acelei femei; zestrea ei aparţine casei tatălui său.

Dacă socrul lui nu-i restituie darul de nuntă, el îi va scădea din zestrea ei întreaga sumă a darului ei de nuntă şi va da înapoi ceea ce a rămas din zestrea ei casei tatălui său.

165

Dacă un bărbat a acordat pământ, plantaţie ori o casă moştenitorului său, care este favoritul său şi a întocmit o tăbliţă sigilată pentru el, după ce tatăl moare, când fraţii împart averea, el va lua darul pe care i l-a dat tatăl său şi, separat de acesta, ei vor lua porţii egale din proprietatea averii părinteşti.

166

Dacă un om a luat soţii pentru fiii pe care i-a avut, dar nu a luat o soţie pentru fiul său cel tânăr, după ce tatăl moare, atunci când fraţii împart averea, ei vor pune de-o parte ceva pentru un dar de nuntă din proprietatea averii părinteşti, pentru fratele lor cel tânăr, care nu a avut soţie, peste şi alături de partea sa, şi îi vor da posibilitatea astfel

să îşi ia o soţie.

167

Dacă un bărbat şi-a luat o femeie şi ea i-a născut fii, iar acea femeie moare, dacă după moartea ei el se căsătoreşte cu o altă femeie iar aceasta îi naşte fii, după ce tatăl moare, fiii nu vor face o deosebire după mame; ei vor lua zestrea marnelor şi vor împărţi averea paternă proporţional cu numărul lor.

168–169

Dacă un om se hotărăşte să-şi dezmoştenească fiul şi declară în faţa judecătorilor: „Îmi voi dezmoşteni fiul" judecătorii vor stabili faptele cazului său şi dacă el nu a meritat greaua pedeapsă a dezmoştenirii, tatăl nu-şi poate dezmoşteni fiul.

Dacă el merită aspra pedeapsă a dezmoştenirii, la dispoziţia tatălui, el va fi iertat prima oară; dacă merită aceeaşi grea pedeapsă pentru a doua oară, tatăl îşi poate dezmoşteni fiul.

170–174

Dacă prima soţie a unui bărbat i-a născut fii, şi

sclava i-a născut fiii lui, iar tatăl în timpul vieţii declară fiilor pe care i-a născut sclava: „Sunteţi fiii mei”, îi va pune alături de fiii primei soţii. După ce tatăl moare, fiii primei soţii şi fiii sclavei vor lua părţi egale din proprietatea averii paterne; un moştenitor, fiind fiul primei soţii, va alege şi lua prima parte la împărţire.

Sau dacă tatăl în timpul vieţii nu declară fiilor pe care i-a născut sclava: „Sunteţi fiii mei”, după ce tatăl moare, fiii sclavei nu vor lua parte din proprietatea averii paterne împreună cu fiii primei soţii; eliberarea sclavei şi a fiilor ei va fi garantată, iar fiii primei soţii nu vor avea pretenţii ca fiii sclavei să le fie sclavi. Prima soţie îşi va lua zestrea şi aşezământul pe care i l-a făcut soţul şi i l-a atribuit în scris, printr-o tăbliţă, şi poate locui în locuinţa soţului ei; atât cât trăieşte, ea va avea uzufructul proprietăţii acesteia. Ea nu o va putea vinde, averea ei aparţine fiilor.

Dacă soţul nu i-a făcut un aşezământ, zestrea ei va fi îmbunătăţită şi ea va lua o parte, ca şi a unuia dintre moştenitori, din proprietatea casei

soţului ei. Dacă fiii persistă să o persecute, să o facă să plece din casă, judecătorul va stabili faptele cazului ei şi va aplica o pedeapsă fiilor; acea femeie nu va pleca din casa soţului ei. Dacă femeia aceea se hotărăşte să plece, ea va preda aşezământul pe care i l-a dat soţul ei, fiilor ei; ea îşi va lua zestrea pe care a adus-o din casa tatălui ei şi un bărbat după placul inimii se poate căsători cu ea.

Dacă acea femeie naşte fii următorului soţ, în casa în care a intrat, după ce femeia moare, fiii primului şi celui de-al doilea soţ vor împărţi zestrea ei.

Dacă ea nu naşte fii celui de al doilea soţ, atunci fiii primului soţ vor lua zestrea ei.

175–176

Fie că un sclav de la palat sau un sclav a unui iobag s-a căsătorit cu o femeie, iar ea naşte fii, proprietarul sclavului nu va avea pretenţii de la fiii acelei femei, pentru robie. Sau dacă sclavul de la palat ori sclavul iobagului şi-au luat femeie, şi când s-a căsătorit cu ea, ea a intrat în casa

sclavului de la palat sau a sclavului iobagului, aducând zestrea din casa tatălui ei, şi dacă, de când au trăit împreună şi-au făcut un cămin şi au dobândit bunuri, iar după aceea, fie că sclavul de la palat sau sclavul iobagului moare, femeia îşi va lua zestrea şi se va împărţi în două tot ceea ce soţul împreună cu ea au dobândit după viaţa petrecută împreună, şi proprietarul sclavului va lua jumătate, iar femeia va lua jumătate pentru fiii ei.

Dacă femeia nu are zestre, tot ceea ce soţul ei şi ea au dobândit de când trăiesc împreună se va împărţi în două părţi şi proprietarul sclavului va lua jumătate, iar femeia va lua jumătate pentru fiii săi.

177

Dacă o văduvă a cărei copii sunt mici se hotărăşte să intre în casa unui alt bărbat, ea nu va intra fără ştirea judecătorilor. Când ea va intra în casa celuilalt bărbat, judecătorii vor stabili care este averea casei primului ei soţ şi vor încredinţa casa primului soţ în grija celui deal doilea soţ şi a

acelei femei şi îi vor determina să întocmească o tăbliţă; ei vor păstra casa şi vor creşte copiii împreună. Nu vor vinde nicio ustensilă; cel care cumpără orice ustensilă a fiilor văduvei va pierde banii săi, iar lucrul îi va reveni proprietarilor săi.

178–179

Dacă tatăl unei înalte preotese, preotese sau a unui hermafrodit i-a dat zestre şi a scris o tăbliţă pentru ea, dar nu i-a garantat autoritatea în acea tăbliţă pe care i-a scris-o pentru a-i da dreptul să dea averea cui doreşte şi nu i-a cedat-o cu toată libertatea de acţiune; apoi după ce tatăl moare, fraţii ei îi vor lua pământul şi plantaţia şi îi vor da ei hrana, ulei şi haine potrivit capacităţii părţii cuvenite şi o vor mulţumi. Dacă fraţii ei nu îi vor da hrană, ulei şi îmbrăcăminte potrivit capacităţii cuvenite, şi nu o vor mulţumi, ea poate da pământul ei şi plantaţia în grija oricărui cultivator care o va mulţumi, iar cultivatorul va trebui să o întreţină pe ea; ea se va bucura de pământ şi de plantaţie şi de orice i-ar fi dat tatăl ei, atât cât va trăi. Ea nu le va vinde şi nu le va folosi pentru a

aplana pretenţiile vreunei persoane. Averea ei aparţine fraţilor ei.

Dacă tatăl unei înalte preotese, preotese sau hermafrodit, i-a acordat zestrea ei în scris pe o tăbliţă sigilată şi i-a garantat autoritate pe tăbliţa pe care a scris-o pentru ea, pentru a-i încredinţa averea la cine vrea, acordându-i deplină libertate, după ce tatăl moare, ea poate să încredinţeze averea cui doreşte; fraţii ei nu vor avea pretenţii de la ea pentru aceasta.

180

Dacă un tată nu a acordat zestre fiicei sale care este preotească într-o mănăstire sau unui epicen, după ce tatăl moare, ea va lua la împărţire o parte la fel cu aceea a unui moştenitor, din proprietatea domeniului patern şi va avea uzufructul acesteia toată viaţa ei. Averea ei aparţine fraţilor ei.

181

Dacă un tată a oferit-o pe fiica sa ca preotească, slujitoare la templu sau călugăriţă unui zeu, dar nu i-a dat dotă, după ce tatăl moare, ea va lua, la împărţirea averii paterne, o treime din moştenirea

ei din averea paternă şi va avea uzufructul acesteia cât va trăi. Iar averea ei aparţine fraţilor ei.

182

Dacă un tată a dat zestre fiicei sale, care este o preoteasă de-a lui Marduk în Babilon şi nu a scris o tăbliţă sigilată pentru ea, după ce tatăl moare, ea va lua din averea paternă un sfert din moştenirea ei, la împărţirea cu fraţii săi, dar ea nu va face niciun serviciu pentru aceasta; preoteasa lui Marduk va încredinţa averea ei cui va vrea.

183–184

Dacă un tată a dat zestre fiicei sale, care este soră mireană, i-a dat-o unui bărbat şi a scris o tăbliţă sigilată pentru ea, după ce tatăl moare, ea nu va lua nimic din proprietatea averii paterne la împărţire.

Dacă omul nu i-a dat zestre fiicei sale, care este soră mireană şi nu a dat-o unui bărbat, după ce tatăl moare fraţii ei îi vor da zestre în concordanţă cu mărimea averii paterne şi o vor da unui soţ.

185–186

Dacă un om a adoptat un copil ca să-i poarte numele şi îl creşte, copilul adoptat nu va putea fi revendicat.

Dacă un om a adoptat copilul şi când l-a luat acesta a continuat să-şi caute tatăl şi mama, acel copil adoptat se va întoarce la casa tatălui său.

187

Fiul adoptat al unui şambelan precum şi fiul adoptiv al unui epicen nu vor fi revendicaţi.

188–189

Dacă un meseriaş a luat un fiu ca să-l înveţe meserie şi îl învaţă meşteşugul său acesta nu va fi revendicat.

Dacă nu-l învaţă meşteşugul său, copilul adoptat se poate întoarce la casa tatălui său.

190–191

Dacă pentru un om copilul pe care l-a luat în adopţiune şi l-a crescut împreună cu ceilalţi fii ai săi, nu are importanţă, acel copil adoptat se va întoarce la casa tatălui său.

Dacă omul care a luat copilul adoptat la el, şi l-a crescut, i-a construit o casă, iar după aceea are fii

şi se hotărăşte să-l alunge pe copilul adoptat, acel fiu nu va pleca sărac; atunci când pleacă, tatăl care l-a crescut îi va da o treime de moştenire din proprietatea lui; dar el nu-i va da nicio parte de teren plantat sau casă.

192–193

Dacă fiul adoptiv al unui şambelan sau fiul adoptat al unui epicen zice tatălui sau mamei care l-au crescut: „Tu nu eşti tatăl meu sau tu nu eşti mama mea”, îi vor tăia limba.

Dacă fiul adoptiv al unui şambelan ori fiul adoptiv al unui epicen a descoperit casa tatălui său adevărat şi, urându-şi tatăl sau mama care la crescut, se duce la casa tatălui adevărat, îi vor scoate ochiul.

194

Dacă un om şi-a dat copilul unei doici să fie alăptat şi acel copil a murit apoi, în grija doicii, dacă acea doică pune apoi la sânul ei un alt copil fără ştirea tatălui şi a mamei sale, ea va fi condamnată, şi pentru că ea a pus un alt copil la sânul ei fără ştirea tatălui sau a mamei sale, i se

vor tăia sânii.

195

Dacă un fiu îşi loveşte tatăl i se va tăia mâna.

196–205

Dacă un om îi scoate ochiul unui om liber, i se va scoate şi lui ochiul.

Dacă el rupe oasele unui om liber, i se vor rupe şi lui oasele.

Dacă acesta scoate ochiul unui iobag sau rupe oasele unui iobag; el va plăti un maneh de argint.

Dacă scoate ochiul sclavului unui om liber sau rupe oasele sclavului omului liber el va plăti jumătate din preţul său.

Dacă un om scoate dintele unui om liber, de acelaşi rang cu el, i se va scoate şi lui dintele.

Dacă scoate dintele unui iobag, el va plăti o treime de maneh de argint.

Dacă un om loveşte obrazul unui om liber, care îi este superior în rang, acesta va fi bătut cu 60 de lovituri de bici din piele de bou în faţa obştii.

Dacă un om loveşte obrazul unui om liber, de acelaşi rang cu el, va plăti un maneh de argint.

Dacă un iobag loveşte obrazul unui alt iobag, acesta va plăti 10 şekeli de argint.

Dacă sclavul unui om liber loveşte obrazul unui om liber, i se va tăia urechea.

206–208

Dacă un om loveşte pe un alt om liber, într-o încăierare şi îi provoacă o rană, acel om poate să declare sub prestaţie de jurământ: „Cu siguranţă nu l-am lovit intenţionat” şi va plăti operaţia.

Dacă acela moare din cauza loviturii, el poate să declare la fel; dacă victima este un om liber, el va plăti 1/2 de maneh de argint.

209–214

Dacă un om loveşte pe fiica unui alt om liber şi îi cauzează pierderea rodului pântecelui, el va plăti 10 şekeli de argint pentru rodul pântecelui ei.

Dacă femeia moare, îi vor omorî fiica.

Dacă el cauzează fiicei unui iobag pierderea sarcinii prin lovire, el va plăti 5 şekeli de argint.

Dacă femeia moare, el va plăti o jumătate de maneh de argint.

Dacă el a lovit sclava unui om liber şi îi

cauzează pierderea sarcinii, el va plăti 2 şekeli de argint.

Dacă acea sclavă moare, el va plăti o treime de maneh de argint.

215–220

Dacă un chirurg a făcut o incizie profundă în trupul unui om liber cu un bisturiu de bronz salvând viaţa omului sau a deschis umflătura, din ochiul unui om, cu un bisturiu de bronz, salvându-i ochiul, el va primi 10 şekeli de argint.

Dacă pacientul este un iobag, el va primi 5 şekeli de argint.

Dacă pacientul este sclavul unui om liber, stăpânul sclavului va da 2 şekeli de argint chirurgului.

Dacă chirurgul a făcut o incizie adâncă în trupul unui om liber cu un bisturiu de argint cauzându-i moartea sau nenorocindu-i ochiul, i se va tăia mâna.

Dacă chirurgul a făcut o incizie adâncă în trupul sclavului unui iobag cu un bisturiu de bronz cauzându-i moartea, acesta va înlocui sclavul cu

un alt sclav.

Dacă i-a deschis umflătura cu un bisturiu de bronz, distrugându-i ochiul, acesta va plăti jumătate din preţul său, în argint.

221–223

Dacă un chirurg drege oasele rupte ale unui om liber sau îi vindecă muşchiul bolnav, persoana rănită va da medicului 5 şekeli de argint.

Dacă acesta este un iobag, el va da 3 şekeli de argint.

224–225

Dacă el este sclavul unui om liber, va da medicului 2 şekeli de argint.

Dacă un chirurg veterinar a făcut o tăietură adâncă în trupul unui bou sau măgar salvându-i viaţa, proprietarul boului sau măgarului va da chirurgului a şasea parte dintr-o monedă de argint ca plată.

Dacă a făcut o tăietură adâncă în trupul unui bou sau a unui măgar cauzându-i moartea, el va da o cincime din preţul acestuia proprietarului boului sau măgarului.

226–227

Dacă un bărbier a extirpat semnul unui sclav fără ştirea proprietarului său, astfel încât acesta nu mai poate fi urmărit, acelui bărbier i se va tăia mâna.

Dacă un cineva a constrâns bărbierul, iar acesta extirpă semnul sclavului astfel încât acesta nu poate fi urmărit, acel om va fi omorât şi spânzurat la uşa casei sale; bărbierul poate să jure: „Cu siguranţă l-am extirpat fără voia mea” şi acesta pleacă apoi liber.

229–232

Dacă un constructor a zidit o casă pentru un om şi nu şi-a făcut lucrul cum trebuie, şi casa pe care a construit-o s-a prăbuşit, cauzând astfel moartea proprietarului, acel constructor va fi omorât.

Dacă aceasta cauzează moartea fiului stăpânului casei, fiul constructorului va fi omorât.

Dacă aceasta cauzează moartea sclavului proprietarului, el va da proprietarului casei sclav pentru sclav.

Dacă aceasta distruge proprietatea, el va înlocui

orice ar fi distrus; şi întrucât nu a făcut bine casa pe care a zidit-o şi aceasta s-a prăbuşit, el va reconstrui casa care s-a prăbuşit pe cheltuială proprie.

233

Dacă un constructor a zidit o casă pentru cineva şi nu şi-a făcut munca perfect şi un zid se prăbuşeşte, acel constructor va reface zidul în bune condiţii, pe cheltuială proprie.

234–235

Dacă proprietarul unui vas a călăfătuit o navă având o încărcătură de un gur pentru cineva, acesta îi va da drept plată 2 şekeli de argint.

Dacă un meşter corăbier a astupat o navă pentru un om şi nu şi-a făcut bine treaba lui, nu prezintă siguranţă şi astfel acea corabie are o scurgere chiar în acel an sau dezvăluie o defecţiune, proprietarul de vas va sparge acea corabie şi va face o corabie sănătoasă pe cheltuiala lui şi va da înapoi proprietarului o corabie sănătoasă.

236–238

Dacă un om şi-a închiriat corabia unui corăbier şi corăbierul a lăsat corabia să se scufunde sau o pierde, corăbierul va da alta în schimb proprietarului acelei corăbii.

Dacă un om a închiriat corabia cu echipajul ei şi a încărcat-o cu cereale, lână, ulei, curmale sau orice altă marfă şi dacă corăbierul a fost neglijent şi a lăsat nava să se scufunde şi i-a pierdut încărcătura, corăbierul va da altă navă în schimb, în locul celei care a lăsat-o să se scufunde, şi orice a pierdut din încărcătură.

Dacă navigatorul a lăsat corabia proprietarului să se scufunde, dar apoi a recuperat-o, el va da proprietarului jumătate din preţul ei în argint.

239

Dacă un om a angajat un corăbier, îi va da lui 6 guri de cereale pe an.

240

Dacă o corabie sub comanda stăpânului unei galere a abordat o navă cu pintenul etravei şi astfel a scufundat o corabie care naviga sub comanda unui căpitan de navă, proprietarul navei

care a fost scufundată, stăpânul galerei ce a scufundat corabia care naviga sub comanda căpitanului de navă vor da proprietarului nava şi tot ce a pierdut cu aceasta.

241

Dacă un om sechestrează un bou, el va plăti o treime de maneh de argint.

242–243

Dacă un om a luat cu chirie boi timp de un an, acesta va da 4 guri de cereale drept preţ pentru boul din urmă şi trei guri de cereale preţ pentru boul din faţă proprietarului său.

244–245

Dacă un om a luat cu chirie un bou sau măgar şi leul l-a omorât în plin câmp, este riscul proprietarului.

Dacă un om a luat cu chirie un bou şi i-a cauzat moartea prin neglijenţă sau prin lovire, el va da proprietarului un alt bou.

246–248

Dacă un om a luat cu împrumut un bou şi ia rupt piciorul sau i-a tăiat tendonul gâtului, el îi va

da proprietarului un alt bou.

Dacă un om a luat cu împrumut un bou şi îi scoate ochiul, el va da proprietarului său jumătate din preţul lui în argint.

Dacă un om a luat cu chirie un bou şi i-a rupt cornul, i-a rănit coada sau i-a sfârtecat umărul, el îi va da o cincime din preţul boului în argint.

249

Dacă un om a luat cu chirie un bou şi un zeu l-a izbit şi acesta a murit, omul care l-a închiriat poate să jure pe viaţă în faţa unui zeu şi apoi este liber.

250–252

Dacă un bou în timp ce merge de-a lungul străzii a împuns un om, cauzându-i moartea, cazul acela nu prezintă motiv pentru acţiune judecătorească.

Dacă boul unui om este obişnuit să împungă şi vecinii l-au anunţat că este obişnuit să împungă, iar acesta nu i-a protejat coarnele sau nu l-a legat, iar acel bou a împuns pe fiul unui om liber cauzându-i moartea, el va da o jumătate de maneh de argint.

Dacă victima este sclavul unui om liber, acesta va da o treime de maneh de argint.

253–256

Dacă un om a angajat un alt om să aibă grijă de ogorul lui şi i-a asigurat lui masă şi i-a dat vite în grijă, angajându-l prin contract ca să-i cultive ogorul, dacă omul acela a furat seminţe din nutreţ şi este prins cu ele în mână, i se va tăia mâna.

Dacă el a luat mâncarea făcând să slăbească vitele, el va înlocui dublu cerealele pe care le-a primit.

Dacă apoi el a închiriat vitele omului sau a furat seminţele, şi astfel nu le-a semănat pe ogor, omul acela va fi condamnat şi va plăti 60 de guri de cereale pentru fiecare bur de pământ, la recoltare.

Dacă nu-şi poate plăti datoria, omul acela va fi târât de boi până la ogor şi înapoi.

257–258

Dacă un om a închiriat un lucrător la fermă, el îi va da 8 guri de cereale anual.

Dacă un om a luat cu chirie o cireadă de boi, el va da 6 guri de cereale pe an.

259–260

Dacă un om a furat o roată hidraulică de pe pământul care are apă, el va da 5 şekeli de argint proprietarului roţii.

Dacă el a furat un plug sau o grapă, el va da 3 şekeli de argint.

261

Dacă un om a luat cu chirie o cireadă ca să îngrijească vite sau oi, el îi va da proprietarului 8 guri de cereale pe an.

262–263

Dacă un om a dat un bou sau o oaie unui ciurdar (...)

Dacă apoi el a pierdut un bou sau o oaie, care i-a fost dată spre îngrijire, el va înlocui bou cu bou sau oaie cu oaie proprietarului.

264

Dacă un ciurdar, căruia i-au fost date spre îngrijire vite sau oi, care şi-a primit plata întreagă şi a fost mulţumit, împuţinează numărul vitelor sau al oilor sau micşorează rodul acestora, el va da roade şi produse proprietarului lor, potrivit

termenilor contractului.

265–267

Dacă un ciurdar, căruia i-au fost date spre îngrijire vite sau oi, cu premeditare schimbă semnul de pe ele şi le vinde, acesta va fi condamnat, iar el va înlocui ceea ce a furat înzecit, în vite sau oi proprietarului lor.

Dacă degetul unui zeu atinge sau un leu ucide un animal din ţarc, ciurdarul se poate dezvinovăţi în faţa unui zeu şi paguba din ţarc va cădea asupra stăpânului.

Dacă un ciurdar a fost neglijent, lăsând să izbucnească o molimă în ţarc, ciurdarul va recupera paguba cauzată de molima pe care a lăsat-o să izbucnească în ţarc, cu vite sau oi, pe care le va da stăpânului.

268–270

Dacă cineva a luat cu împrumut un bou pentru treierat, închirierea lui costă 20 de sila de cereale pentru treierat.

Dacă el a luat cu împrumut un măgar pentru treierat, închirierea lui costă 10 sila de cereale.

Dacă acesta a luat cu chirie un animal tânăr pentru treierat, închirierea lui costă 1 sila de cereale.

271–272

Dacă un om a luat cu chirie vite, o căruţă cu căruţaşul ei, acesta va plăti 180 sila de cereale pe zi.

Dacă totuşi omul a luat numai căruţa, el va plăti 40 sila de cereale pe zi.

273

Dacă un om a luat cu chirie un simbriaş de la începutul anului până în a cincea lună, el îi va da 6 boabe de argint pe zi; din a şasea lună până la sfârşitul anului el îi va da 5 boabe de argint pe zi.

274

Dacă un om doreşte să ia cu chirie un meşteşugar, el va plăti zilnic 5 boabe de argint ca plată pentru închirierea (...), 5 boabe de argint ca plată pentru închirierea unui zidar, 5 boabe de argint ca plată pentru închirierea unui ţesător, 5 boabe de argint plată pentru închirierea unui pietrar, 5 boabe de argint ca plată pentru

închirierea unui bijutier, 5 boabe de argint ca plată pentru închirierea unui fierar, 5 boabe de argint ca plată pentru închirierea unui dulgher, 5 boabe de argint ca plată pentru închirierea unui tăbăcar, 5 boabe de argint ca plată pentru închirierea unui lucrător cu trestie, 5 boabe de argint ca plată pentru închirierea unui constructor.

275–277

Dacă un om a luat cu chirie o barcă, închirierea ei costă 3 boabe de argint pe zi.

Dacă un om a închiriat o luntre, el va plăti 2 boabe şi jumătate de argint pe zi ca preţ de închiriere.

Dacă un om a luat cu chirie un vas cu tonajul de 60 de guri, el va plăti o şesime dintr-o monedă de argint pe zi, ca preţ de închiriere.

278–279

Dacă un om cumpără un sclav sau o sclavă şi nu i-a expirat certificatul lunar de garanţie, şi o boală necruţătoare îl loveşte, el îl va restitui negustorului de sclavi, iar cumpărătorul îşi va primi înapoi banii cu care a plătit.

Dacă un om cumpără un sclav ori o sclavă şi el sau ea devin pasibili de revendicare, cel care i-a vândut va accepta pretenţiile.

280–282

Dacă un om cumpără sclavul/sclava unui alt om, într-o ţară străină, şi apoi, atunci când se întoarce în ţară, stăpânul sclavului sau al sclavei descoperă fie pe sclav sau pe sclava sa, dacă acel sclav şi sclavă sunt originari din acea ţară, eliberarea lor va fi garantată, fără nicio plată.

Dacă aceştia sunt originari dintr-o altă ţară, cumpărătorul va declara unui zeu suma de bani pe care a plătit-o şi stăpânul sclavului/sclavei va da banii pe care acesta i-a plătit negustorului şi îi va elibera sclava.

Dacă sclavul va declara stăpânului său: „Tu nu eşti stăpânul meu”, stăpânul îl va condamna ca pe sclavul lui şi îi va tăia urechea.

În loc de postfaţă

Cuvinte despre Babylonul de azi

La noi era vreme de toamnă, dar pe măsură ce coboram spre sud, căldura ne-a copleşit pe toţi cei care făceam, în septembrie 2000, prima călătorie în Irak. Întreaga această plăcută, până la urmă, aventură am povestit-o într-un amplu reportaj (17 episoade) şi va cunoaşte întregirea într-o carte de însemnări de călătorie. Iată acum doar câteva rânduri despre Babylon, pe care le aşez aici ca postfaţă la „Codul lui Hammurabi", tipărit din iniţiativa Editurii „Proema"

În închipuirile mele de juneţe, Babylonul era un oraş precum un turn, de jos până dincolo de nori, iar grădinile suspendate nişte plante uriaşe cu rădăcinile în cer. Cu timpul şi cu lecturile, fantasmul a dispărut, rămânând în zona imaginaţiei doar dimensiunile lui pământeşti. Cu toate acestea, primul contact cu ruinele Babylonului (altfel spus: cu ce a rămas din el şi cu încercările de reconstituire care au avut loc în veacul ce abia s-a încheiat) e impresionant. O zidire înaltă din cărămidă albastră care include

două turnuri crenelate, cu aspect de cetate, o poartă îngustă în mijloc deschide locul de intrare în marele Babylon.

Nouă rânduri de dragoni în basorelief din ceramică albă, glazurată, completează imaginea originală a, poate, celui mai impresionant oraş al lumii antichităţii orientale. La vederea lui am avut emoţii cum doar în faţa Domului din Milano am trăit cândva. Şi mi-am zis: fericiţi cei ce nu ştiu nimic despre Babylon şi pentru care istoria a fost doar prilej de a-şi mări nota pentru bursă! Oare?

Babylonul este, astăzi, în bună măsură, reconstruit şi îşi arată vizitatorului o parte a grandorii sale. Dacă nu ai fi pregătit pentru vizită (cum ar fi la noi turistul ciubucar, plecat să vândă şi să cumpere, şi căruia locurile pe care le vizitează îi rămân la fel de străine ca înaintea vizitei, dacă nu şi mai străine!), dacă nu eşti pregătit, zic, impresia care ţi-o face azi Babylonul nu e neapărat şocantă. Căci nu zidirile, ci vremea în care ele au apărut în peisajul lumii antice şi civilizaţia care au adăpostit-o sunt de o

extraordinară grandoare.

Ruinele Babylonului sunt situate la 90 de kilometri sud de Bagdad, traversate de fluviul Eufrat care, de altfel, din cei 2. 300 kilometri de la izvor la vărsarea în Golful Persic, 1213 km îi parcurge prin Irak. Numele Babylonului, din câte am aflat de la specialişti irakieni, ar veni de la Bab+ili care în arabă ar însemna „poarta Dumnezeirii" Şi a fost, cu adevărat, o poartă a Dumnezeirii întrucât Babylonul este considerat de către istorici cel mai celebru oraş al Antichităţii, proverbial prin grandoare, frumuseţea monumentelor sale şi cultura deosebită a locuitorilor săi. Nici un alt oraş din lume nu sa conservat atât de lung timp şi nu a ţinut sus steagul gloriei sale – de pe la 1850 înaintea erei noastre şi până la cucerirea lui de către macedoneanul Alexandru cel Mare. Însuşi marele Alexandru şi-a stabilit aici capitala noului şi marelui său imperiu pe care l-a stăpânit până la moartea sa timpurie, care s-a întâmplat tot aici, în 323 înaintea erei noastre. Primul lucru pe care mi

l-am amintit când am intrat între zidurile Babylonului a fost consemnarea (vezi „Admirabil şi detestabil de-a lungul secolelor” de M. Leuştean, Ed. „Cultura generală”, 1995, p. 37 etc.) drept care aici, lângă Babylon, Alexandru cel Mare şi-a căsătorit 10. 000 din soldaţii săi cu tot atâtea frumoase ale locului, săvârşind, poate, cea mai mare nuntă din istorie.

Înfloritor a fost Babylonul pe vremea regelui Hammurabi, cel mai mare şi mai cunoscut legislator şi reformator social al Antichităţii. Când, mai târziu, istoricii greci şi romani au vrut să stabilească lista a 7 minuni ale lumii, ei au ales – pentru excepţionala lor frumuseţe şi ingeniozitatea lor constructivă – decoraţiile pereţilor Babylonului şi grădinile sale suspendate.

Babylonul a cunoscut şi distrugeri succesive. După Nabucodonosor (pe care Verdi l-a nemurit în muzică), adică între anii 605–563 î.h., oraşul a fost reconstruit, devenind mai vast, mai frumos şi mai fastuos. Istoricii pe acesta îl reţin pentru grandoarea sa şi risipa de frumuseţe. Marele

fluviu Eufrat îl străbate de la nord la sud ca o centură. Pereţii exteriori aveau la acel timp un perimetru de 16 km, iar pereţii interiori măsurau nu mai puţin de 8 km. Babylonul, pe vremea lui Nabucodonosor, avea o reţea de drumuri drepte, largi şi pavate cu piatră gudronată. Încă şi azi se mai prezintă ochilor vizitatorilor – în stare perfectă – bulevardul procesiunilor, care vine de la poarta Ishtar şi se termină la turnul etajat al oraşului, numit Zigurat. În apropierea acestui bulevard se află vestigiile Palatului de Sud, de dimensiuni impresionante: 300/190 m, compus din cinci curţi şi clădirile ce le aparţin, plus sala tronului (50/16m), decorată de figurine în culori. Interiorul acestui palat a găzduit celebrele

Grădini suspendate, considerate una din cele şapte minuni ale lumii. La mică distanţă se află monumentul Leul din Babylon, o uriaşă sculptură în granit reprezentând un leu strivind un vrăjmaş. Leul din Babylon nu mai are cap, pentru că, la sfârşitul secolului al XIX-lea, turcii – în disperarea pierderii imperiului – au dat crezare unui zvon

cum că în capul celebrei statui ar fi ascuns aur. Şi l-au spart cu baroasele. Asemenea barbarii, istoria cunoaşte destule!

E de reţinut că fiecare rezidire a oraşului Babylon (după cataclisme naturale ori războaie) s-a făcut folosind şi cărămizi vechi, astfel încât se poate spune că turistul de azi poate avea imaginea unei realităţi de 3000 de ani. Şi dacă Babylonul de azi arată aşa cum poate fi văzut de cei ce îndrăznesc să se aventureze în zonă, un prim merit îl au arheologii germani care au întocmit primele planuri de reconstrucţie a celebrului oraş (tot un neamţ a descoperit Troia, nu-i aşa?), încă înainte de primul război mondial. Dar procesul restaurării continuă. Pentru că merită şi pentru că Babylonul reprezintă o valoare a tuturor pământenilor, o mândrie a lor şi atestarea puterii lor de azi, o valoare în multe chipuri semnificativă: militară, economică, morală, juridică.

V.R. GHENCEANU

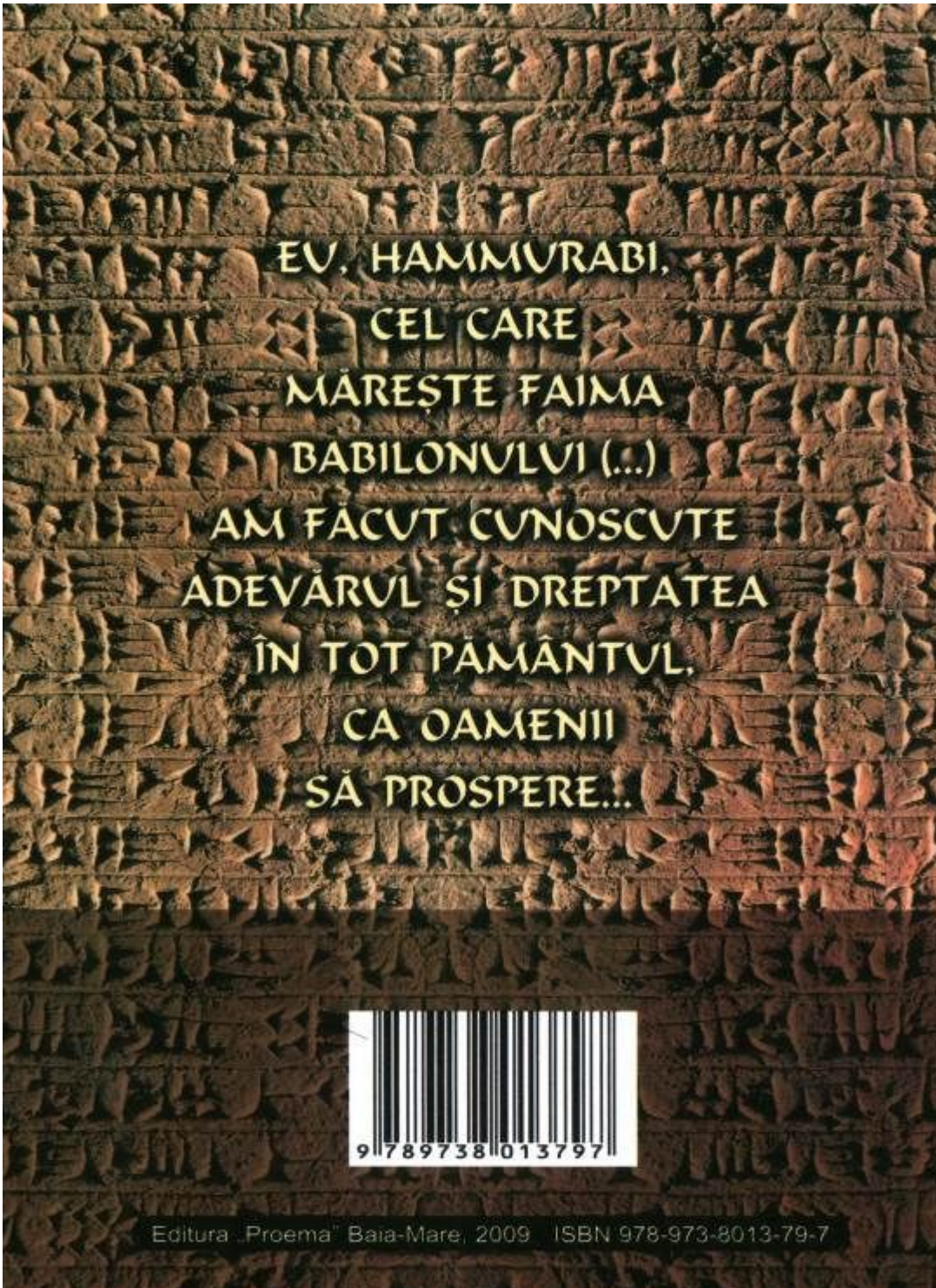

9 789738 013797

Editura „Proema" Baia-Mare, 2009 ISBN 978-973-8013-79-7